

Mason Derneği Eski Üyesi Kalemİyle

Mason Tarikatı Üzerine Yapılmış

Akademik Çalışmalar Değerlendirmesi - 12

Yüksek Lisans Tezi

Derginin adı yanlış yazılmış!..

SEBİÜLREŞAD DERGİSİNDE MASONLUK ALGISI:
CEVAT
RIFAT ATILHAN, MEHMET RAİF OGAN, EŞREF EDİP
ÖRNEğİ

Doğrusu:

**“Sebiülreşad Dergisinde Masonluk Algısı:
Cevat Rifat Atilhan, Mehmet Raif Ogan, Eşref Edip
Örneği”**

Hilal Demirel Sav, Öğrenci

Dr. Enver Emre Öcal, Danışman

Hürol Tasdelen

Ankara

Haziran 2025

<https://huroltasdelen.com/>
yayınıdır.

Her hakkı saklıdır.

Atıf yapılmadan hiçbir bölümü kopyalanamaz.

İÇİNDEKİLER

<i>İçindekiler</i>	<i>iii</i>
<i>Tez Bilgileri</i>	<i>4</i>
<i>Kaynak Değerlendirmesi</i>	<i>5</i>
<i>Tez Değerlendirmesi</i>	<i>23</i>
<i>Ekler</i>	<i>30</i>
Ek 1 Soner Yalçın, Mason İslamcı Lider - Dinci Basının Arkasındaki Masonlar.....	31
Ek 2 Mason Mehmet Demirel.....	34
<i>Kaynakça</i>	<i>37</i>

TEZ BİLGİLERİ

Öğrencinin adı, soyadı: Hilal Demirel Sav

Tezin Adı: Sebiülreşad Dergisinde Masonluk Algısı: Cevat Rifat Atilhan, Mehmet Raif Ogan, Eşref Edip Örneği

Doğru yazılış: Sebilürreşad Dergisinde ...

YÖK numarası: 927968

Onay Yılı: 2024

Danışman: Dr. Enver Emre Öcal (Günümüzde Doçent)

Jüri: Asıllar:

Prof. Dr. Metin Hülâgü, İstanbul Topkapı Üniversitesi

Doç. Dr. Kenan Özkan, İstanbul Altınbaş Üniversitesi

Yedekler:

Dr. Kerim Köksal Kaya, İstanbul Topkapı Üniversitesi

Dr. Mehmet Ali Bolat, Sabahattin Zaim Üniversitesi

Üniversite: İstanbul Topkapı Üniversitesi

Bölüm: Tarih

Tez dili: Türkçe

Teze erişim:

Ulusal Tez Merkezi kaydı:

Tez No	İndirme	Tez Künye	Durumu
927968		Sebiülreşad dergisinde masonluk algısı: Cevat Rifat Atilhan, Mehmet Raif Ogan, eşref edip örneği / The perception of freemasonry in Sbiülreşad magazine: Cevat Rifat Atilhan, Mehmet Raif Ogan, Eşref Edip Yazar:HİLAL DEMİREL SAV Danışman: DR. ÖĞR. ÜYESİ ENVER EMRE ÖCAL Yer Bilgisi: İSTANBUL TOPKAPI ÜNİVERSİTESİ / Lisansüstü Eğitim Enstitüsü / Tarih Ana Bilim Dalı / Tarih Bilim Dalı Konu:Tarih = History Dizin:	Onaylandı Yüksek Lisans Türkçe 2024 111 s.

KAYNAK DEĞERLENDİRMESİ

Kaynakları değerlendirirken, seçeneklere göre sınıflandırıldılar. Sınıflandırmalar içinde gerek gördüğüm kaynaklar hakkında değerlendirmeler altlarında ya da üstünde mavi karakterlerle yazıldı.

Hilal Demir Sav, geniş bir kaynak çalışması yapmış, mason konusunda bazı doğru kaynaklara, çok az da olsa ulaşabilmiş. Genel olarak mason kaynakları (dergiler, kitaplar) konusunda bir masonun kendisine yardımcı olduğunu ve yönlendirme yaptığını sanıyorum.

Mason Tarikatı dışında seçtiği kaynaklar, genellikle ülkemizde muhafazakar / sağ görüşlü yazarlardan seçilmiş; yararlanmaya çalıştığı alanlarda ülkemizin önde gelen bilim insanlarının yazdıklarından uzak durmuş.

Sebilürreşad Dergisinin mason tarikatına yaklaşımını akademik düzeyde değerlendirebilmek için kaynak verdiği masonluk hakkındaki kitap ve makaleler ile, Mason Tarikatını anlayabilmesi, genel bir fikir oluşturup, ona göre Sebilürreşad dergisini bu konuda değerlendirebilmesini olanaklı görmüyorum. Mason Kaynakları birkaçı dışında nitelik ve nicelik açısından son derece yetersiz, yanlı ve derinliksiz.

Tezde masonluk hakkındaki kaynaklar için şöyle bir açıklama veriliyor;

"Bu tarihsel süreçler incelenirken konunun şeffaf ve berrak olabilmesi ve de akademik argümanları barındırabilmesi için masonik kaynaklar ağırlıklı olarak kullanılmıştır. " (sayfa 1)

Bu tümceyi anlamak oldukça zor; mantık, ifade ve anlam bozuklukları ile kaplanmış!

Devam edelim okumaya;

*"Bu kaynakları 4 başlık altında toparlayabiliriz. İlk olarak direkt üyelere özel basılan dergi ve kitaplardan, **yazarları Maşrik-ı Azamlar** olan eserlerden ve konvan metinleri gibi birincil kaynaklardan yararlanılmaya çalışılmıştır. İkinci olarak; Mimar Sinan Dergisi, Tesviye Dergisi, Türk Mason Dergisi gibi masonik dergilere başvurulmuş ve böylece **mason kimliğine sahip zengin bir kitlenin görüş ve düşünceleri** anlaşılmasına çalışılmıştır. Üçüncü olarak ülkemizde **masonlukla alakalı önemli yayınlar neşreden** Celil Layıktez, M.Özgen Ayfer, Ethem Elden vb. araştırmacıların kaynaklarına çokça başvurulmuştur. Son olarak ise Paul Dumont, T. Zarcone, H. Reinalter gibi yabancı yazarların masonluk tarihi ile alakalı eserlerinden yararlanılmıştır. Ayrıca masonlukla alakalı akademik yayınların hemen hepsi incelenmeye çalışılmıştır." (sayfa 1)*

Türkiye masonları arasında neredeyse yüzyıldır “Maşrık-ı Âzam” unvanı kullanılmamaktadır. HKEMBL, ÖMBL, KMBL ‘da yani var olan üç büyük locada da Büyük Locanın en tepesindeki masonun unvanı, “Büyük Üstat” tır. Tezde neden artık kullanımdan neredeyse yüz yıl önce kalkmış bir sözcük kullanılmış, anlamak zor.

Mason Tarikatı örgütlenme tekniği olarak da Türkiye ‘de var olan “Büyük Loca” adından ötürü “Maşrık / Doğu” sözcüğü kullanılamaz artık. Maşrık yani Doğu, Büyük Doğu (Grand Orient) olarak tanımlanan yapılar için geçerli olur.

Tez yazarı Hilal Demirel Sav, kaynaklarını sınıflandırmaya çalışmış ama farkında değil ki, belirlediği ilk 3 grup içinde de “Büyük Üstat” yazarlar var, yani yalnızca 1. Grupta değil.

“Mason kimliğine sahip zengin kitlenin” derken ne istemiş acaba tez yazarı? Her mason veya her masonluk üzerine yazan mason, bilgi açısından zengindir mi demeye çalışıyor? Öyle söylüyorsa önce sormak isterim, zengin olduklarını nasıl ölçtü acaba? Ben doğrusunu söyleyeyim, masonların çok çok azı masonluğu bilir; dergilerinde birçok saçmalık, yanlış bilgi ve derin cehalet taşıyan yazılar vardır. Merak ederse, benim “Mason Dergileri”¹ yazımı okuyabilir.

Boğaziçi Üniversitesi tarih alanında öğretim üyesi Prof. Dr. Edhem Eldem (mason değildir) ile iki kıdemli mason ÖMBL önceki Büyük Üstadı Murat Özge Ayfer (İnşaat Mühendisi) ve HKEMBL önceki Büyük Üstat Yardımcısı Celil Layıktez (Elektrik Mühendisi) nasıl yan yana yazılıp, aynı sınıflandırmaya yerleştirilebilir?

Tez yazarı Hilal Demirel Sav ‘ın kaynakları sınıflandırmamı aşağıda sunuyorum.

¹ <https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/turkiye/1991-gunumuz/kitaplar-91#MasonDergileri>

Mason Tarikatı Hakkında Yapılan Bir Çalışmada Ciddiye Aldığım Kitaplar

İlhami Soysal, mason olmayan ancak çok değerli ve nesnel bakabilen bir gazeteci olması, kitaplarında ilk kez masonlara dair doğru bilgiler vermesi ve yapılan değerlendirmelerin nesnelliği ve tutarlılığı açısından benim için bilimsel çalışmalarda mutlak yararlanılması bir yazar ve kitaplardır:

Soysal, İlhami. Türkiye’de ve Dünyada Masonlar. Der Yayınları, 1978.

Soysal, İlhami. Masonluk ve Masonlar. Der Yayınları, 1988.Ciddiye

Prof. Dr. Edhem Eldem, Boğaziçi Üniversitesinin değerli bir tarihçisi olmasından, aile büyükleri arasında önemli masonlar olmasından ötürü, çalışmaları önemlidir ve dikkate alınması gerekir. Ancak, Atatürk ‘e ve Cumhuriyete ideolojik ve etnik kökeni nedenleriyle saplantıları nedeniyle yararlanırken dikkatli olunması gerektiği düşüncesindeyim. kitaplarının

Elden, Edhem. “Genç Osmanlı Döneminde Masonluk ve Siyaset Üzerine İzlenimler”. Toplumsal Tarih Dergisi 33 (1996): 16-29.

Paul Dumont, önemli bir Fransız bilim insanı ve masonluk üzerine akademik çalışmaları olan bir yazar. Bu nedenler önemli kaynak olmasını sağlıyor. Aynı zamanda mason olduğunu düşünüyorum.

Dumont, Paul. “Osmanlı Hür Masonluğu ve Laiklik”. Mimar Sinan Dergisi 151 (2010): 21-30.

Boucher, Jules ve Naudon, Paul. Masonluk Bu Meçhul. çev. Sakar, Matilda. Okat Yayınevi, 1966.

Ayfer, Murat Özgen. Anderson’un Kitabı. Büyük Mason Mahfili Derneği, 1989.

Ayfer, Murat Özgen. “Anglosakson Masonluğu ve Türkiye’deki liberal Masonluk Üzerine Bir Karşılaştırma.” Academia.edu. Erişim 10 Aralık 2023. <https://www.academia.edu/85707000>.

Ayfer, Murat Özgen. Mason Sözlüğü. Pentegram Yayınları, 2013.

Murat Ayfer Özgen, ÖMBL önceki Büyük Üstatlarından ve EKSR Süprem Konsey’de 33. Masondur. Masonluk alanında çok çalışkan ve çok önemli bir araştırmacıdır. Masonluğun ve yüksek görev/derecelerde mason olmasının getirdiği bazı sınırlamalar olduğu dikkate alınarak, kesinlikle yararlanılması gereken bir kaynaktır. Özellikle Mason Sözlüğü çok büyük emek, düşüncel çaba ve birikim gerektiren, Türkiye mason dünyasında eşsiz bir çalışmadır. Ben de zaman zaman zaman yararlanıyorum.

Iacovella, Angelo. Gönye ve Hilal. çev. Altınova, Tülin. Tarih Vakfı, 2005.

Kedourie, Elie. "Jön Türkler, Farmasonlar ve Yahudiler". Birikim Dergisi 45 (1978): 54-68.

Angelo Iacovella (İtalyan) ve Elie Kedourie (Arap kökenli, İngiliz değerli bir tarihçi) araştırmaları yabancı mason kaynaklardan yararlanarak yaptıkları araştırmalar ve olabildiğince nesnel değerlendirmeleri nedenleriyle, kitap ve makalelerinin önemli kaynaklardır.

Akademik Kaynaklar

Alkan, Necmettin. "Emanuel Karasu ve II. Abdülhamid." *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 11/1 (2010): 179-195.

Emekli Albay, Tıp Doktoru, Prof. Dr. Mim Kemal Öke, Türkiye 'de masonluğun kökleşmesi ve yerleşmesi için büyük çaba göstermiş, Atatürk 'ün yanından kovduğu ve bence Türkiye Cumhuriyet tarihinin en karanlık ve hakkında yabancı ülkeler masonlukları için çalıştığı savı olan büyük üstatlardan biridir.

Yazar Prof. Dr. Mim Kemal Öke, mason Mim Kemal Öke 'nin torunudur, babası ve kendisinin masonlukla hiçbir ilişkileri olmamıştır ve mason değiller. Önemli bir akademisyen olmadığını düşünüyorum ve zaman zaman bazı ideolojik gruplarla düşünsel yaklaşımları olduğu görülmüş, bu konuda makaleler yazılmıştır. Kitabını okumadım.

Öke, Mim Kemal, Kutsal Topraklarda Siyonistler ve Masonlar. Çağ Yayınları, 1991.

Aşağıdaki akademik tez ve makaleler, tarafımdan değerlendirilmiştir. Değerlendirmelere aşağıdaki bağlantılardan ulaşılabilir. Değerlendirmelerden anlaşılacağı gibi, hepsinde genel özellik, mason tarikatı hakkında bilgisizlik ve yapısının, öğretisinin, örgütlenme biçiminin anlaşılamadan, hakkında toplama doğru/çoğu yanlış bilgilerle yapılmışlardır. Araştırmalarda çoğunlukla, bilimsel önyargısız yaklaşımdan çok, ideolojik ve önceden benimsenen fikrin kanıtlanma çabası görülmektedir. Akademik bir çalışmada kaynak olarak kullanılabileceklerini düşünüyorum. Değerlendirmelerimde ayrıntılar görülecektir.

Değerlendirme ve eleştirileri okumak için:

<https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/universiteler/akademik-calismalar>

Göktepe, Gülay Acar. "Ezoterik Toplulukların Sosyolojisi: Masonlar Üzerine Bir İnceleme". Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, 2019. YÖK (601344)

Ateş, Gülbin Aysı. "Komplo Teorilerine Siyasal İdeoloji ve Politik Psikoloji Alanlarından Disiplinler arası Bir Bakış: Sebilürreşad Dergisi Örneği". Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, 2023. YÖK (800261)

Köksal, Meryem Yasemin. "Bektaşilik Bağlamında İttihad-Terakki, Masonluk ve Baron Rudolf Von Sebottendorf". Yüksek Lisans Tezi. Topkapı Üniversitesi, 2023. YÖK (784642).

Öcal, Enver Emre. "Türkiye'de Masonluk ve Mason Dergiciliğinin Bir Örneği: Büyük Şark Dergisi". *Belgi Dergisi* 26 (2023): 75-106.

<https://doi.org/10.33431/belgi.1260263>.

Mason Yazarlar

Tıp alanında **Prof. Dr. Asım Akin**, HKEMBL önceki büyük üstatlarından ve kendisinden önceki büyük üstat Kaya Paşakay'ı mahkemeye verip, sonuçlanmadan masonluktan çıkarmıştır. Kaya Paşakay, mahkemede beraat ederek aklandıktan sonra, önceki büyük üstatlardan Salih Evcilerli tarafından masonluğa geri alınmıştır. Asım Akin 'in yazdıkları hiçbir nesnel araştırmaya dayanmadığı gibi; masonluk lehine hamaset ve gerçeğe aykırı çarpıtmalarla yüklüdür.

Akin, Asım. *İnsanlık Yolunda Masonluk*. H.K.E.M.B.L. Ankara Şubesi Yayınları, 2000.

Akkan, Ahmet. *Büyük Üstatlar*. Mimar Sinan Yayınları, 1997.

Aksoy, Süha. *Masonlukta 50 Yıl*. Üyelere Mahsus, 2009.

Tamer Ayan, HKEMBL dünyasındaki masonlar için okuma kitapları yazmış; ancak çalışmaları tarihi gerçeklerden uzak, çarpıtmalar dolu; ideolojik olarak da militan bir masondur. Mason Tarikatı öğretisinin ya farkında değil ya da "görev olarak" çarpıtmaktadır. Maden Mühendisidir.

Ayan, Tamer. "Bilinen En Eski Kuruluş: İskoçya Royal Order". Mimar Sinan Dergisi 110 (1988): 10-34.

Ayan, Tamer. "York Riti". Mimar Sinan Dergisi 116 (2000): 7-31.

Çeltikçi, Fikret. "İskoçya'da Masonluğun İlk Gelişmeleri". Mimar Sinan Dergisi 7 (1969): 29-36.

Çeltikçi, Fikret. "Fransa'da Franmasonluğun Gelişmesi". Mimar Sinan Dergisi 10 (1971): 41-51.

Çeltikçi, Fikret. "Fransız Devrimi ve Masonluk". Mimar Sinan Dergisi 37 (1980): 19-26.

Çeltikçi, Fikret. "Fransız Devrimi ve Masonluk". Mimar Sinan Dergisi, 36 (1982): 42-48.

Fikret Çeltikçi, Türkiye 'de masonluğun Atatürk tarafından kapatılıp; İnönü ve Menderes tarafından yeniden açılıp, desteklendiği dönemde, iç çatışmalarda yer almış, Büyük Üstat olmak istemişse de başaramamış önemli bir mason. Ancak Türkiye 'de masonluk tarihi hakkında yazdıklarında çok fazla maddi hatalar bulunmaktadır. Ayrıca 1950 – 1960 'lar döneminde yazılmış olan makale ve kitapları, çok eskiye düşmüş durumdadır. Yaklaşık yarım yüzyıldan fazla zaman önce yazdıklarından sonra, masonluğun kendi içinde de çok fazla belge ortaya çıkarıldı ve masonluğu bilen masonlar da, az da olsa yetişti. O dönemin masonlarında, genel bilgi de çok sınırlıdır.

Derebekyan, Arto. "Orta Çağda Loncalar ve Operatif Masonluğun Doğuşu, Gelişimi ve Çöküşü". Mimar Sinan Dergisi 49 (1983): 4-14.

Erginsoy, Abdurrahman. Türkiye'de Masonluğun Doğuşu. Erciyes Yayınları, 1996.

Egeran, Enver Necdet. Gerçek Yüzüyle Masonluk. Başnur Matbaası, 1972.

Erginsoy, Abdurrahman. "Dünya Masonluğunun Oluşumu". Mimar Sinan Dergisi, 14 (1974): 11-15.

Erginsoy, Abdurrahman. "Spekülatif Masonluğun Orijini Üzerine". Mimar Sinan Dergisi 51 (1984): 16-18.

Gülen, Nejat. Dünya'da ve Türkiye'de Mason Aleyhtarlığı. Nar Locası Yayınları, 1997.

Gülen, Nejat. Kısa Masonluk Tarihi. Nar Locası Yayınları, 2006.

Güler, Çağatay. İnsanlık Yolunda Masonluk. H.K.E.M.B.L Ankara Yayınları, 2000.

Komisyon. Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası 1992 Genel Tüzüğü. H.K.E.M.B.L., 1992.

[Loca tanıtımı kitabıdır. Burada ne işi var anlamadım.:](#)

Komisyon. Ülkü Kitabı. H.K.E.M.B.L. Bimus Basın Yayın, 2009

Koray, Tanju. "Masonluk Nedir?". Mimar Sinan Dergisi 142 (2007): 25-46.

Layıktez, Celil. "İngiltere Masonluğu". Mimar Sinan Dergisi 100 (1996): 15-25.

Layıktez, Celil. "Sorular". Tesviye Dergisi 12/60 (2004): 42-44.

Layıktez, Celil. Ülkü Kitabı. H.K.E.M.B. Bimus Basın Yayın, 2009.

Layıktez, Celil. Türkiye'de Masonluk Tarihi. Yenilik Basımevi, 1999.

Celil Layıktez, HKEMBL önceki büyük üstat yardımcılarında, EKSR Yüksek Şûra'da 33.° almış bir masondur. Elektrik Mühendisi olan Layıktez, İngiltere B. Büyük Locasına en yakın masonlardan olup, Amerika 'ya yakın masonlardan çok çekmiştir. Çok çalışkan bir masondu, çıkardığı Tesviye Dergisi, Remzi Sanver tarafından elinden alınıp, kapatılmıştır. Kitaplarında özellikle Konvan / Genel Kurul raporlarından aktarımları değerlidir. Ancak genel olarak kitapları çok fazla maddi hatalar taşımakta ve mason öğretisine "inançlı" bir mason olarak gerçekleri masonluk lehine sürekli çarpıtan bir yazardır.

Manoğlu, Kaya. Evrenin Ulu Mimarı ve Masonluk. İzmir Locası Yayınları, 1984.

Margulies, Mişel. "İngiltere'de Masonluğun Dünü ve Bugünü". Mimar Sinan Dergisi 26 (1977): 61-69.

Örs, Hayrullah. "İngiltere'de Masonluk". Mimar Sinan Dergisi 15 (1974): 5-19.

Özcan, Azmi. Masonluk. TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 2003.

Özgen, Hüseyin. Türkiye'de Özgür Masonların Sorumlulukları. Mason Mahfili, 2007.

Reinalter, Helmut. Masonluk. çev. Özdoğan, Kazım. Kırmızı Kedi Yayınevi, 2017.

Sanver, Remzi. Masonluk Kültürü: Mimar Sinan ve Anadolu Güneşi Araştırma Locaları. HKMBLD Yayınları, 2001.

Seydol, İbrahim Memduh. "Masonluk Tarihine Anderson Reformu". Türk Mason Dergisi 2 (1951): 98-100.

Sirman, Neşet. "Operatif Masonluktan Spekülatif Masonluğa Geçiş". Mimar Sinan Dergisi 103 (1997): 17-21.

Şenkurt, Ahmet. "A.B.D.'nin Kuruluşunda ve Anayasasının Hazırlanmasında Masonların Etkisi". Mimar Sinan Dergisi 116 (2000): 32-50.

Şenkurt, Ahmet. "Dul Kadının Çocukları". Tesviye Dergisi 74 (2008): 30.

Tarhan, Tayfur. "Franmasonluğun Tarihine Bakış". Mimar Sinan Dergisi 16 (1975): 46-68.

Tarhan, Tayfur. "Anderson Nizâmâtı ve Muntazam Masonluk". Mimar Sinan Dergisi, 42 (1981): 4-12.

Tunalı, Kaan. Türkiye'de 80 Yılda Mason Locaları. Yenilik Basımevi, 1990.

Masonluk Hakkında Ticari Kitaplar

Aşağıdaki kitaplar ticari kaygılarla yazılmış, mason tarikatı hakkında bilgisi ve konuya nesnel yaklaşımı olmayan çalışmalar.

Akbaş, Rahmi. *Osmanlı'dan Günümüze Masonlar*. Dorlion Yayınları, 2023

Cevizoğlu, Hulki. Masonluk ve Rotaryenlik. Ceviz Kabuğu Yayınları, 2001.

Sebilürreşad Dergisi

Mason Tarikatı ile ilgili olanlar

Arvas, İbrahim. "Mason Cemiyeti Vaktiyle Nasıl Feshedildi?". Sebilürreşad Dergisi 6/137 (1952): 187.

Atilhan, Cevat Rifat. "Türkiye'de Farmasonlar: Din Düşmanı, Kızıl ve Sinsi Tehlike". Sebilürreşad Dergisi 1/1 (1948, Mayıs): 9.

Atilhan, Cevat Rifat. "Farmasonların Din Düşmanlığı". Sebilürreşad Dergisi 1/3 (1948, Haziran): 42.

Atilhan, Cevat Rifat. "Siyonizm, Komünizm ve Farmasonluğa Karşı Beynelmilel Dünya Teşkilatı". Sebilürreşad Dergisi 1/4 (1948, Haziran): 54.

Atilhan, Cevat Rifat. "Siyonizm, Komünizm ve Farmasonluğa Karşı Beynelmilel Dünya Teşkilatı 2". Sebilürreşad Dergisi 1/5 (1948, Haziran): 72.

Atilhan, Cevat Rifat. "Siyonizmle Farmasonluk Elele Vererek Trablusgarbı İtalya'ya Peşkeş Çektiler ve Yahudi Devletini Nasıl Kurdular?". Sebilürreşad Dergisi 1/4 (1948, Haziran): 61.

Atilhan, Cevat Rifat. "Siyonizm, Komünizm ve Farmasonluğa Karşı Beynelmilel Dünya Teşkilatı 3". Sebilürreşad Dergisi 1/7 (1948, Temmuz): 104.

Atilhan, Cevat Rifat. "Siyonizm, Komünizm ve Farmasonluğa Karşı Beynelmilel Dünya Teşkilatı 4". Sebilürreşad Dergisi 1/8 (1948, Temmuz): 119.

Atilhan, Cevat Rifat. "Siyonizm, Komünizm ve Farmasonluğa Karşı Beynelmilel Dünya Teşkilatı 5". Sebilürreşad Dergisi 1/9 (1948, Temmuz): 137.

Atilhan, Cevat Rifat. "Siyonizm, Komünizm ve Farmasonluğa Karşı Beynelmilel Dünya Teşkilatı 5". Sebilürreşad Dergisi 1/10 (1948, Temmuz): 130.

Atilhan, Cevat Rifat. "Açılan Mason Tekkesi". Sebilürreşad Dergisi 2/33 (1949, Mart): 122.

Atilhan, Cevat Rifat. "Farmasonluk ve Dinsizlik". Sebilürreşad Dergisi 2/35 (1949, Mart): 155.

Atilhan, Cevat Rifat. "Masonlar Tehdide mi Geçiyor?". Sebilürreşad Dergisi 4/95 (1951, Şubat): 307.

Atilhan, Cevat Rifat. "Kimler Bizimle Mücadele Ediyor?". Sebilürreşad Dergisi 5/103 (1951, Mayıs): 134.

Atilhan, Cevat Rifat. Masonluk Nedir? Gün Matbaası, 1954.

Atilhan, Cevat Rifat. "Müslüman Alemi ve Farmasonluk". Sebilürreşad Dergisi 9/223 (1956, Haziran): 263.

Atilhan, Cevat Rifat. "Garp Memleketlerinde Masonların Yırtılan Maskesi". Sebilürreşad Dergisi 9/222 (1956, Haziran): 243.

Atilhan, Cevat Rifat. "Farmason Locaları Kapatıldı". Sebilürreşad Dergisi 15/15 (1964, Temmuz): 357.

Edib, Eşref. "Farmasonluk Atatürk Yolu Mudur?". Sebilürreşad Dergisi 1/24 (1948, Şubat): 376.

Edib, Eşref. "Medreselere Aslan, Farmasonluğa Karşı Serçe". Sebilürreşad Dergisi 2/26 (1949, Mayıs): 12.

Ogan, Mehmet Raif. "Masonluk Tarikatı ve Ahmet Emin Yalman". Sebilürreşad Dergisi 2/38 (1949): 199.

Ogan, Mehmet Raif. "Atatürk Masonluğu Niçin İlga Etti?". Sebilürreşad Dergisi 2/31 (1949): 85.

Ogan, Mehmet Raif. "Mason Tarikatının Türkiye'de Cemiyet Kurması Türk Kanunlarına Tamamıyla Aykırıdır". Sebilürreşad Dergisi 2/30 (1949): 75.

Ogan, Mehmet Raif. "Masonlukta Teslis". Sebilürreşad Dergisi 2/34 (1949): 135.

Ogan, Mehmet Raif. "Trablusgarp Vilayetimizi Satan Yahudi Masonlar". Sebilürreşad Dergisi 2/35 (1949): 153.

Ogan, Mehmet Raif. "Farmason Sapıklığı". Sebilürreşad Dergisi 3/70 (1950): 316.

Ogan, Mehmet Raif. "Gizli, Enternasyonal Mason İmparatorluğun İç Yüzü". Sebilürreşad Dergisi 3/68 (1950): 281.

Ogan, Mehmet Raif. "Tarikatlar İlga Olundu Fakat Mason Tekkeleri İşliyor". Sebilürreşad Dergisi 4/80 (1950): 78.

Ogan, Mehmet Raif. Türkiye'deki Masonluk İç Yüzü ve Sırları. Ogan Yayınları, 1950.

"Farmasonluğun İçyüzü". Sebilürreşad Dergisi 1/6 (1948 Haziran): 93.

"Farmasonluğun İçyüzü". Sebilürreşad Dergisi 1/7 (1948 Temmuz): 103.

"Farmasonluğun İçyüzü". Sebilürreşad Dergisi 1/8 (1948 Temmuz): 122.

"Akif ve Masonluk". Sebilürreşad Dergisi 1/8 (1948 Temmuz): 122.

"Atatürk ve Masonluk". Sebilürreşad Dergisi 1/8 (1948 Aralık): 393.

"Mason Tarikatı". Sebilürreşad Dergisi 2/39 (1949 Nisan): 212.

"Gülün Farmason Maskaralıkları". Sebilürreşad Dergisi 2/39 (1949 Nisan): 224.

"Bir Farmason Elçisi". Sebilürreşad Dergisi 2/46 (1949 Mayıs): 327.

"Farmasonluk Tarikattır ve Beynelmileldir". Sebilürreşad Dergisi, 2/43 (1949 Mayıs): 386.

"Masonlar Atatürk'e İftira Ediyor". Sebilürreşad Dergisi 3/53 (1949 Temmuz): 41.

"Farmason Tanrıları ve Maskaralıkları". Sebilürreşad Dergisi 2/38 (1949 Nisan): 208.

"Hukukî Bir Mesele: Mason Tarikatı Fevkalkanun mudur?". Sebilürreşad Dergisi 3/65 (1949 Kasım): 240.

"Farmasonlar, Siyonistler Gazeteleri Nasıl Elllerinde Tutarlar?". Sebilürreşad Dergisi 4/94 (1951 Ocak): 295.

"Farmasonluk Tarikatı Kapanıyor". Sebilürreşad Dergisi 4/94 (1951 Ocak): 300.

"Din ve Milliyet Düşmanı Farmasonluk". Sebilürreşad Dergisi 5/103 (1951 Mayıs): 40.

"Farmason Teşkilatına Tamim". Sebilürreşad Dergisi 5/102 (1951 Mayıs): 30.

"Milletvekillerinin Mason Cemiyetine Kaydı". Sebilürreşad Dergisi 5/104 (1951 Haziran): 153.

"Masonluğun Millete Verdiğı Izdırıp". Sebilürreşad Dergisi 5/103 (1951 Mayıs): 38.

"Türk Farmasonların Türkiye'deki Gizli Şûrayı Ali'si". Sebilürreşad Dergisi 5/115 (1951 Kasım): 240.

"Farmasonların Verdikleri Yeni Mühim Kararlar". SebilürreşadDergisi 5/114 (1951 Kasım): 224.

"Farmasonların Din İlimlerine Baltalama Hareketleri". Sebilürreşad Dergisi 6/139 (1952 Kasım): 219.

"Dönme Çömezleri de Taarruza Başladı". Sebilürreşad Dergisi 6/142 (1953 Ocak): 265.

- "Farmasonluk ve Atatürk Hikmet Bayur". Sebilürreşad Dergisi 6/143 (1953 Ocak): 284.
- "Ne Müthiş Husumet!". Sebilürreşad Dergisi 6/143 (1953 Ocak): 286.
- "Hadiseler". Sebilürreşad Dergisi 6/144 (1953 Şubat): 298.
- "Gerilik Kimdedir?". Sebilürreşad Dergisi 6/147 (1953 Mart): 338.
- "Çarpışan İki Siyaset". Sebilürreşad Dergisi 6/146 (1953 Mart): 322.
- "Müslüman Heyeti İctimaiyesinin Temellerine Taarruz". Sebilürreşad Dergisi 7/154 (1953 Temmuz): 50.
- "Farmason Kongresi". Sebilürreşad Dergisi 7/166 (1954 Şubat): 254.
- "Masonluğun Menşei". Sebilürreşad Dergisi 8/184 (1954 Kasım): 137.
- "Farmason Esrarı". Sebilürreşad Dergisi 8/197 (1955 Mayıs): 342.
- "Hikmet Bayur'a Cevap". Sebilürreşad Dergisi 9/216 (1956 Mart): 250.
- "Masonlar Kongresi". Sebilürreşad Dergisi 10/242 (1957 Nisan): 271.
- "Mason Locaları Kapatıldı". Sebilürreşad Dergisi 15/355 (1964 Haziran): 80.
- Okan, Ahmet. "Mason Reisi ile Atatürk Arasında Mühim Bir Mülakat". Sebilürreşad Dergisi 2/37 (1949, Mart): 185.

Diğer Konularla İlgili

Atilhan, Cevat Rifat. "Siyonizm, Komünizm ve Farmasonluğa Karşı Beynelmilel Dünya Teşkilatı". Sebilürreşad Dergisi 1./11 (1948 Ağustos): 167.

Atilhan, Cevat Rifat. "Siyonizm Protokolleri". Sebilürreşad Dergisi 1/7 (1948, Temmuz): 105.

Atilhan, Cevat Rifat. "Siyonizm Protokolleri 2". Sebilürreşad Dergisi 1/8 (1948, Temmuz): 121.

Atilhan, Cevat Rifat. "Siyonizm Protokolleri 3". Sebilürreşad Dergisi 1/9 (1948, Temmuz): 140.

Atilhan, Cevat Rifat. "Siyonizm Protokolleri 4". Sebilürreşad Dergisi 1/7 (1948, Ekim): 105.

Atilhan, Cevat Rifat. "Siyonizm Protokolleri 5". Sebilürreşad Dergisi 1/14 (1948, Ekim): 222.

Atilhan, Cevat Rifat. "Siyonizm Protokolleri 6". Sebilürreşad Dergisi 1/16 (1948, Ekim): 251.

Atilhan, Cevat Rifat. "Siyonizm Protokolleri 7". Sebilürreşad Dergisi 1/17 (1948, Ekim): 271.

Atilhan, Cevat Rifat. "İslam'ın Ana Hedefi". Sebilürreşad Dergisi 10/245 (1957, Temmuz): 306.

Atilhan, Cevat Rifat. "Muhterem Okuyucularım ve Aziz Din Kardeşlerime". Sebilürreşad Dergisi 5/110 (1951, Eylül): 157.

Atilhan, Cevat Rifat. "Sahte Nur ve Ziyacıların". Sebilürreşad Dergisi 15/355 (1964, Haziran): 67.

Edib, Eşref. "Demokrat Partinin Din Siyaseti". Sebilürreşad Dergisi, 2/27 (1949, Ocak): 27.

Edib, Eşref. "Açık mektup: Millet Partisi Liderlerine". Sebilürreşad Dergisi 2/30 (1949, Şubat): 80.

Edib, Eşref. "Dinsiz Türkçülük, Müslüman Türkçülük". Sebilürreşad Dergisi 2/44 (1949): 401.

Edib, Eşref. "Esas Dava". Sebilürreşad Dergisi 4/96 (1951): 322.

Edib, Eşref. "Menderes İki Ateş Arasında". Sebilürreşad Dergisi, 6/136 (1952): 164.

Edib, Eşref. "Sebilürreşad İstiklal Mahkemelerinde". Sebilürreşad Dergisi 12/283 (1958, Aralık): 126.

Edib, Eşref. "Sebilürreşad İstiklal Mahkemelerinde". Sebilürreşad Dergisi, 14/348 (1963, Mayıs): 361.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA). Sebilürreşad Mecmuası'nın Yayınının Durdurulması. 1925: 30-18-1-1.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA). Cevat Rıfat Atilhan ve Arkadaşları Tarafından Kurulan İslam Demokrat Partisi'nin Mevzuata Aykırı Tutumundan Dolayı Kapatılması. 1952: 79-524-29.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA). Eşref Edip Tarafından Yazılan Kitabın Dağıtılmasının Yasaklanması ve Toplattırılması. 1945: 107-103-13.

Efe, Adem. (2008). "Uzun Soluklu İslâmcı Bir Dergi: Sebîlürreşâd (Tarihçesi ve Bazı Sosyo-Kültürel Problemlere Yaklaşımı)". Marife Dini Araştırmalar Dergisi 8/2 (2008): 155-178.

Kösemen, Yusuf Ziya. "Tezatlar". Sebilürreşad Dergisi 1/18 (1948): 276.

Kutlu, Murat. "Soğuk Savaş sürecinde (1945-1960) Türkiye'de Dinî Canlanma ve İslam Dünyasına Yakınlaşma Siyaseti: Sebilürreşad ve Selamet Dergileri Örneği". Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Medipol Üniversitesi, 2022. YÖK (730080).

Ogan, Mehmet Raif. "Üniversite ve Yüksek Mektepler Mensubu Sevgili Evlatlarıma". Sebilürreşad Dergisi, 4/95 (1951): 310.

Temel, Tevrat. (2017). "Kadın ve Din: Sebilürreşad Dergisi Örneği (1923-1925)". Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 2017. YÖK (483041).

Terek, Murat. "Müşrikliğin Nevileri". Sebilürreşad Dergisi 15/352 (1963): 26.

"Allah'ın İnayetiyle Sebilürreşad'a Başlıyoruz". Sebilürreşad Dergisi 1/1 (1948 Mayıs): 1.

"Din Düşmanı Komünizmle Mücadele İçin Ma'nevi Enerji Lazım". Sebilürreşad Dergisi 1/2 (1948 Mayıs): 29.

"Davamız İslam'ın İzzet ve Şerefi Davaıdır. Bu Dava Müslüman Türk Milletinin Davaıdır". Sebilürreşad Dergisi 1/5 (1948 Haziran): 66.

"Mühim Bir Sual Takriri". Sebilürreşad Dergisi 4/95 (1951 Şubat): 311.

- "Dinimizi Baskından Kurtaran". Sebilürreşad Dergisi 4/97 (1951 Mart): 342.
- "Demagoji". Sebilürreşad Dergisi 4/98 (1951 Mart): 361.
- "Asıl İrtica". Sebilürreşad Dergisi 4/99 (1951 Nisan): 381.
- "Hadiseler". Sebilürreşad Dergisi 5./107 (1951 Temmuz): 111.
- "Misyonerlerin Büyük Bir Muvaffakiyeti". Sebilürreşad Dergisi 5/108 (1951 Ağustos): 118.
- "Dünya Matbuatında İslam Meseleleri". Sebilürreşad Dergisi 5/110 (1951 Eylül): 158.
- "Müslümanlara Karşı Halkçı Zulmünün Tatbikini mi İstiyorsunuz?". Sebilürreşad Dergisi 6/141 (1952 Aralık): 254.
- "Hangi Tavizler". SebilürreşadDergisi 6/141 (1952 Aralık): 255.
- "İğneli Fıçı". SebilürreşadDergisi 6/141 (1952 Aralık): 256.
- "Müslümanlar Kendi Memleketlerinde Garip mi Kaldılar?". Sebilürreşad Dergisi ^6/135 (1952 Eylül): 146.
- "İlahi Kanunlar Şaşmıyor". Sebilürreşad Dergisi 13/310 (1960 Haziran): 146.
- "Papanın Yahudileri Tebriyesi". Sebilürreşad Dergisi 15/359 (1965 Mart): 143.
- Seyfettin, Ömer. "Bozgunculara Karşı Devletçe, Milletçe Savaş". Sebilürreşad Dergisi 10/229 (1956): 64.

Diğer Kaynaklar – masonluk dışında konular üzerine

Albayrak, Sadık. "Eşref Edip Fergan". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 11/473-474 TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 1995.

Arabacı, Caner. "Sebilürreşad'ın Cumhuriyet ve Yeniliklere Bakışı". *Selçuk İletişim Dergisi* 1/1 (2014): 13-23. <https://doi.org/10.18094/si.03375>.

Arıkan, Zeki. "Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Tarihçilik". *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Ttr Türkiye Ansiklopedisi*. 6/1584-1594. İletişim Yayınları, 1985.

Arvas, İbrahim. *Tarihi Hakikatler*. Biyografi.Net Yayınları, 2005.

Bozkurt, Celil. "Eserleri ve Fikirleri ile Cevat Rifat Atilhan". *Doktora Tezi*. Marmara Üniversitesi, 2011. YÖK (286720).

Bozkurt, Celil. "Türk Siyasetinde İslam Demokrat Partisi ve Kamuoyundaki Yankıları". *History Studies Dergisi* 5/2 (2013): 79-106.

http://dx.doi.org/10.9737/historyS_682.

Bozkurt, Celil. "Bir Yahudi Aleyhtarının Anatomisi: Cevat Rifat Atilhan". *İsrailiyat: İsrail ve Yahudi Çalışmaları Dergisi* 2 (2018): 102-119.

Bulut, Sedef. "Üçüncü dönem Demokrat Parti iktidarı (1957-1960): Siyasi baskılar ve tahkikat komisyonu". *Gazi Akademik Bakış Dergisi* 2/4 (2009): 125-145.

Ceyhan, Abdullah. *Serât-ı Müstakim ve Sebilürreşâd Mecmuaları Fihristi*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1991.

Çakmak, Ali Osman. "Sebilürreşad ve Büyük Doğu Dergileri Üzerinden 1940-1950 Döneminde Türkiye'de İslamcılık". *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul Medeniyet Üniversitesi, 2016. YÖK (446343).

Çam, Süleyman. "Mehmet Râif Ogan'a Göre Bâbîlik/Bahâîlik Hareketi ve Bu Harekete Yönelttiği Bazı Tenkitleri". *Amasya İlahiyat Dergisi* 19 (2022): 184-219. <https://doi.org/10.18498/amailed.1144039>.

Çankara, Pınar Özden. "Tabula Rasa: Necip Fazıl Kısakürek ve Cevat Rifat Atilhan'ın Gözünden Osmanlı İmparatorluğu'nun Filistin Cephesi". *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 8/2 (2015): 6-20. <https://doi.org/10.18221/bujss.86440>.

Çay, Mustafa Murat. "Askerî, Siyasî ve Fikrî Yönleriyle Cevat Rifat Atilhan". *Doktora Tezi*. Selçuk Üniversitesi, 2013. YÖK (10203016).

Duman, Abdullah. "Eğitim (Din Eğitimi) Açısından Sebîlürreşâd ve İctihad Dergilerinin İncelenmesi ve Karşılaştırılması". Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, 2021. YÖK (689554).

Duman, Doğan. "Türkiye’de İslamcı Yayıncılık". Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi 6/143 (1995): 95-106.

Efe, Adem. "Eşref Edib Fergan ve 'Türkiye-Avrupa' Adlı Makalesi Üzerine Bazı Düşünceler". *Muhafazakâr Düşünce Dergisi* 6/21-22 (2009): 125-136.

Güler, Esmâ. "Sebîlürreşâd ve İslam Mecmûası’nda Yer Alan Usûlü’l-fıkıh ve Fıkıh Konularındaki Makalelerin Değerlendirilmesi". Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi, 2021. YÖK (668365).

Gün, Fahrettin. Eşref Edib İstiklâl Mahkemelerinde-Sebilürreşad’ın Romanı. Beyan Yayınları, 2002.

Gürbüz, Zafer. "II. Dünya Savaşı Sonrası İslamcılık: Sebilürreşad Dergisinin Siyasal Analizi". Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, 2022. YÖK (763378).

Hutin, Serge. Gizli Cemiyetler. çev. Arık, Mehmet. Anıl Yayınevi, 1965.

İslami Dergiler Projesi. "Esref Edip Fergan". Erişim 5 Mart 2024. <https://katalog.idp.org.tr/yazarlar/1095/esref-edip-fergan>.

Kahraman, Aslı. "1912-1925 Yılları Arasında Sebilürreşad Dergisinde Yayımlanan Hıristiyanlıkla İlgili Makaleler ve Tahlilleri". Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, 2009. YÖK (228918).

Kamacıhan, Emine Betül. "Atılhan'ın Gözünden Yahudilerin Sina Cephesinde Casusluk Faaliyetleri: Cevat Rifat'ın Sina Cephesinde Yahudi Casuslar Adlı Eserinin Tanıtımı". *Avrasya İncelemeleri Dergisi* 12 (2023): 91-94.

Karaosmanoğlu, Kerem. Komplo Teorileri Disiplinler Arası Bir Giriş. İletişim Yayıncılık, 2019.

Sivas, Taciser. Uygarlık Tarihi. Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2017.

Toptaş, Emre. "Sebilürreşad ve Büyük Doğu Dergilerinde Demokrat Parti’nin Laiklik Anlayışının Eleştirel Analizi". Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi, 2018. YÖK (526911).

Topçu, Havva. "Sebîlürreşâd Dergisi Bağlamında Kadın Sorunu ve Hüseyin El-Cisr’in Konuya Bakışı". Yüksek Lisans Tezi. Bursa Uludağ Üniversitesi, 2020. YÖK (612314).

Tunç, Volkan. "Van Milletvekili İbrahim Arvas'ın Biyografisi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki Faaliyetleri". Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi 6/2 (2019): 388-432.

Uzun, Mustafa İsmet. "Mehmet Raif Ogan". Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. 33/318-319. TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 2007.

Yetim, Hilal Çay. "Sebilürreşad'daki Makaleler Işığında Ahmed Hamdi Akseki'nin Kelami Görüşleri". Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, 2007. YÖK (221788).

Yılmaz Kılıç, Büşra. "Cevat Rifat Atilhan'ın Eserlerindeki Antisemitik Bilgilerin Dinler Tarihi Açısından İncelenmesi". Yüksek Lisans Tezi. Erciyes

Üniversitesi, 2018.YÖK (516784).

Zürcher, Eric Jan. Modernleşen Türkiye'nin Tarihi. çev. Berktaş, Ali. İletişim Yayınları, 2000.

TEZ DEĞERLENDİRMESİ

Tezin Özet bölümünün ilk tümcede, tez yazarı ve danışmanın masonluk hakkında bilgileri olmadığı ortaya çıkıyor. İlk tümcede;

"Tarihsel perspektifte köklerini çok uzun zaman önceye dayandıran masonluk, dünya sahnesine adını 1717 Anderson Yasaları ile yazmıştır."

Mason Tarikatının kurumsal olarak ortaya çıkışı 1717 yılında Londra 'da meyhanelerde toplanan 4 kentsoylu grubun, tavernaların adlarıyla loca kurmalarıyla gerçekleşmiştir.

İskoç kökenli Protestan rahip Anderson 'a ilk anayasa yazılması sipariş edilmiş, anayasa 1923 yılında yayınlanmıştır. Ancak anayasa da, mason tarikatı ritüelleri (erkânı) ve ilkelerinin birçoğu yoktur; ağırlıklı olarak meyhanelerde söyledikleri şarkılar yazılıdır.

Tez adında Sebilürreşad dergisinin bazı yazarlarının makalelerinden yola çıkarak, masonluğa nasıl baktıkları inceleneceği belirtilmişse de, tezde amaç ve kapasite dışına çıkılarak, mason tarikatı ve Türkiye 'deki gelişimi hakkında söz söylemeye kalkışılmış. Tezin yaklaşık 80 sayfasının 35 sayfası mason tarikatına ayrılmış.

Tez yazarı, görüşlerini inceleyeceğini açıkladığı;

"Derginin sahibi ve Başyazarı Eşref Edip Fergan, dünya çapında araştırmalar yapıp çalıştaylara katılan..."

Tümcesi bence hamasi bir övgü taşıyor ki, akademik bir çalışmada olmaması gerekir diye düşünüyorum. Eşref Edip Fergan 'ın "dünya çapında" tek bir araştırmasını neden yazılmamış. Dünya çapında deyince, başka dillere çevrilmiş, hakemli dergilerde yayınlanmış ya da kitap halinde bastırılmış olması gerekmiyor mu? Bunun ötesinde de "dünya çapındaki" araştırmalarda atıf yapılması gerekir. Bu nitelikte Eşref Edip Fergan 'ın tek bir araştırmasını okumuş mu acaba? Bize adını verebilir mi? Öyle bir çalışma yok, yalnızca olaya bağımsız yaklaşması gereken araştırmacı, baştan kendisini ve okuru, gerçeği tahrif ederek ayarlamaya çalışıyor.

Hilal Demirel Sav, masonluğun tanımı için mason Tanju Koray 'ın 2007 yılında yani yaklaşık 20 yıl yazdığı bir makaleden alıntı yaparak İngiltere B. Bü. L. tanımını paylaşıyor.

"Hür masonluk dünyanın en eski seküler kardeşlik cemiyetlerinden biridir. Bu broşür, İngiltere ve Galler ile daha birçok deniz aşırı her yerde Hür mason Localarını yöneten İngiltere Birleşik Büyük Locasının uygulamakta olduğu Hür masonluğu açıklamak içindir. Hür masonluk ahlâki ve manevi değerlere bağlı bir erkekler topluluğudur. Üyeleri, kurallarını taş ustalarının gelenek ve görenekleriyle avadanlıklarını alegorik kılavuz olarak kullanan bir dizi ritüel oyunuyla öğrenir."

Üyelik için başlıca şart kabul edilmek ve üye kalabilmek için başlıca şart bir Yüce varlığa inançtır. Üyelik bu şarta uyabilen ve iyi şöhretli olan her ırktan veya dinden her erkeğe açıktır.” (sayfa 4)

Amacı masonluğu İngiltere B. Bü. L. tanımı ile öğrenmek ise, Büyük Locanın resmi web sayfasına² adresine gider ve kolayca ilgili sayfayı bulabilirdi. Yüksek Lisans yapabilmek için YÖK DİL sınavı zorunlu olduğuna, tez yazarının bu sınavdan yeter puan almış olması gerektiğine göre, İngiltere B. Bü. L. sitesine erişmesi ve okuması sorun olmamalı, değil mi? Böylece aradığı tanımı birinci kaynaktan, hem de güncel olarak görebilirdi. İngiltere B. Bü. L. şöyle diyor;

"Masonluk, kökenleri katedrallerimizi ve kalelerimizi inşa eden ortaçağ taş ustalarının geleneklerine dayanan dünyanın en eski sosyal ve hayır kuruluşlarından biridir.

Masonluğun ünlü unsurlarından birçoğunun kökleri buradadır. Ortaçağ döneminde, taş ustaları genellikle farklı yerlerde iş bulmak için seyahat ederlerdi. Nitelik düzeylerini göstermek için, nitelsiz inşaatçılardan kendilerini ayırt etmek için kavramalar, kelimeler ve işaretler kullanırlardı.

Masonluk, üyelerine yaşadıkları topluluklara fayda sağlayacak üretken hayatlar sürmeyi öğretmek için bina benzetmeleri kullanır. Ortaçağ döneminde, taş ustaları kaba taş parçalarını şekillendirirken kendilerini korumak için önlük ve eldiven giyerlerdi, ancak günümüz toplumunda Masonlar katedraller ve kaleler yerine dostluklar ve topluluklar kurmak için bir araya geliyorlar.”³

Tanju Koray 'ın broşür dediği şey ile buradaki tanım çok farklı, değil mi? Ya İngiltere B. Bü. L. zaman içinde tanımı değiştirdi, ya da Tanju Koray başka amaçlı bir broşür dediği şeyi yanlış anladı ve belki de bilerek / bilmeyerek yanlış çevirdi.

Ayrıca İngiltere B. Bü. L. tarifi, Mason Tarikatının resmi açıklamasıdır. Oysa biliyoruz ki, masonluğun kökleri, Orta Çağın, Kale, Saray, Katedral yapan, gariban duvarcı ustalarında değil. Bu İngiltere B. Bü. L. kurulurken, o dönemde masonluğu kuran İngiltere Kraliyet Topluluğu (Royal Society) öncü bilim insanlarının uydurduğu bir efsanedir bu. Her topluluk, hele böylesi siyasi ve İçrek (Bâtını, Esoterik) topluluk, muhakkak köklerini çok geçmişlere bağlamak ister. Bunun için de tarihten bir hikaye çalar, bir efsane oluşturur.

İngiliz Birleşik Büyük Locası kurucuları, Royal Topluluk üyeleri de böyle yaptılar.

² <https://www.ugle.org.uk/> Erişim 11.06.2025

³ <https://www.ugle.org.uk/discover-freemasonry/what-is-freemasonry> Erişim 11.06.2025

Hilal Demirel Sav 'ın tezi daha başlarda peş peşe yanlışlarla malul oluyor.

Tez yazarı devamında masonluğu anlatmaya çalışıyor ve başka tez yazarlarında olduğu gibi, gözleri görmeyen bir kişinin, feli anlatması benzer durum ortaya çıkıyor; sağdan soldan duyduklarını, rastgele birleştirip; kopya yapıştır durumu...

Doç. Dr. Enver Emre Öcal Danışmanlığında Hilal Demirel Sav tarafından yazılan tezde Dünyada Masonluk Bölümü baştan aşağı yanlış. Yalnızca masonların resmi açıklamalarını ve propaganda için yazdıklarını anlatmak değil yanlışlar; anlatılar, tez yazarının Mason Localarının / Masonluğun / Mason Tarikatının hiçbir şeyini anlamadığı ve vahim ötesi masonların bile söylemediği saçmalıklarla dolu bir metin olduğu.

Masonluk, Tapınak Şövalyeleri ile yayılmadı. Benim gibi bilimsel ve bağımsız araştırmacıları geçtim, bunu söyleyen akli başında bir mason bulamazsınız.

Anglo Sakson nedir? Tarih tezi bu değil mi? Tarihte öyle bir devlet yok; İngiliz Devletinin belirli bir dönem krallığını yapmış.

Tezin tamamındaki yanlışları göstermekle uğraşmayacağım elbette. Böyle bir uğraş, benim için çöpe atılmış zaman olur. Birkaç vahim örnek vermekle yetineceğim:

"Collegia'lar ve Haçlı Seferlerinde kurulmuş olan Tamplier Teşkilatı⁴ ile bütün Avrupa'ya ve İngiltere'ye yayılmıştır. İngiltere'de Guild adı ile teşkilatlanmış ve bilhassa York şehrinde en kuvvetlisi kurulmuştur. İşte bunlara operatif masonluk denmektedir." ("Erginsoy, 'Dünya Masonluğunun Oluşumu', 11-15" yazılmış, doğrusu: "Erginsoy, Abdurrahman. "Dünya Masonluğunun Oluşumu". Mimar Sinan Dergisi, 14 (1974): 11-15".)

Bu bölümün alındığı makalenin yayınlandığı sayı, 1970 yılına ait, üzerinden yarım yüzyıl geçmiş, artık güncelliğini yitirmiş bir yazı. O zamanlarda Türkiye 'de daha masonluk bilinmiyordu. Oysa son yıllarda masonluk üzerine çok sayıda makale var!.. Abdurrahman Erginsoy yazısında, tezde atıf yapıldığı gibi 11-15 sayfalar arasında değil; 10. Sayfada bu saçma ifadeyi kullanmış:

"Collegia'lar ve Haçlı seferlerinde kurulmuş olan Tamplier teşkilâtları yavaş yavaş bütün Avrupay'a ve İngiltere' ye yayılmıştır. İngiltere'de Guild adı ile teşkilatlanmış, bilhassa York şehrinde en kuvvetlisi kurulmuştur. İşte bunlar Operatif Masonluk demektir."

⁴ Tapınakçı Şövalyeleri (Tempiyer Şövalyeleri) için örgüt diye yazanı da ilk kez duyuyorum. Tapınakçılar bir tarikatır, Papa tarafından yetkilendirilmiş bir tarikat)

Tez yazarı ve danışmanı, hatta Jürinin tamamı keşke Tapınak Şövalyeleri / Tapınakçıların kim olduklarını, nerelerde yayıldıklarını bilseydi de mason Abdurrahman Erginsoy 'un 1970 yılında yazdığı zırvaları doğru sanmazlardı. Devamında Abdurrahman Erginsoy yazısından alıntı yapılmış (11. Numaralı atıf). Okuyunca gözlerim yuvasından fırladı adeta. Mason Abdurrahman Erginsoy nereden ve nasıl uydurmuş bunları!

Hilal Demirel Sav 'ın bundan sonra da Mason Tarikatına dair anlattıkları neredeyse baştan aşağı yanlıştır, tarihi gerçeklere uymamaktadır. Bunun birkaç nedeni olduğu kanısındayım. Birincisi kullandığı kaynaklar neredeyse yarım yüzyıl önce yazılmış ve günümüz masonlarının bile kabul etmediği maddi yanlışların yanı sıra derin saçmalıklarla dolu olması. Bir diğer neden de Hilal Demirel Sav 'ın yalnızca Mason Tarikatı / Mason Locaları / Masonluk hakkında genel bir fikri değil; o dönemlerin Dünya ve Türkiye siyasi tarih, toplumsal tarih alanında da yetersiz birikimi ile genel bir görüşü olmadığı için (mason olmayan bir kişinin birkaç eski makale okuyup, anlaşılacak bir konu değildir Mason Tarikatı), okuduklarını da anlamamış ve her şeyi bir birine karıştırarak, ortaya bilgi olarak hiçbir değeri, tarihsel gerçekliğe hiçbir uygunluğu bulunmamaktadır. Bir üçüncü neden ise tezde bilimsel yani araştırma konusuna soru sorarak, ön yargısız yaklaşmadığı, tam aksine koyu bir ideolojik ön yargıyla yaklaşmış olmasıdır.

Mason Tarikatı üzerine yazmaya kalkışmak, ancak bu alanda yıllarını vermiş olmayı, 1700'ler sonrası dünya siyasi tarihini, toplumsal devrimleri (tarım devrimi, sanayi devrimi gibi) ve aynı biçimde Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti dönemlerinin üst derece bilinmesi gerekir. Ancak bundan sonra Mason Tarikatı üzerinde sayısız kitap ve makale okumakta yeterli değildir; belirli bir süre mason localarında bulunmak gerektirir.

Tezin amacı adından anlaşıldığı gibi bir dergi etrafında toplanan grubun masonluğu anlayışını araştırmak iken, Mason Tarikatını, Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti dönemlerini anlatmaya kalkışmak, bence amacın dışına çıkan bir tutarsızlık ve çalışmada etkisi olan tüm ekibin bu alandaki bilgi, birikim ve yetkinliğini fersah fersah aşan bir durum olduğunu düşünüyorum!..

İttihat ve Terakki Cemiyeti değerlendirmesinde ise gene Tezin Başlığından başka bir alana geçilmiş; tezin konusunda sapılmıştır. Bunun bilinçli ve ideolojik bir davranış olduğunu düşünüyorum. Akademik çalışmadan çıkılmış, ideolojik saplantılı bir propagandaya geçilmiş.

Ülkemizde İttihat ve Terakki Cemiyeti üzerine yıllarını vermiş, uluslararası alanda bilim insanları olarak büyük saygı gören Siyaset Bilimi, Tarih Bilimi alanında yetkin bilim insanlarımız varken tezde bu konu 1930 'da ölmüş bir kişinin hezeyanları üzerinden yazılmaya, araştırılmaya değil, hamasi bir biçimde yazılmaya çalışılmıştır.

İttihat ve Terakki Cemiyeti hakkında yazılırken, atıf yapılan Mevlana zade Rifat Bey kim, bakalım.

*"Kürt milliyetçiliği hareketinin savunucusuydu ve Kürtlerin bağımsızlık mücadelesini desteklemiştir. İngiltere, Fransa ve Yunanistan gibi ülkelerle temaslar kurarak, Kürtlerin bağımsızlıkları için destek aramıştır. Ayrıca, Kürtlerin Ermenilerle olan ilişkilerini güçlendirmek amacıyla, Khoybun hareketi ve Bedirhan ailesiyle işbirliği yapmıştır. "*⁵

*"osmanlı gazeteci ve siyaset adamı.aslen süleymaniyelidir.(istanbul'daki değil,ırak'taki süleymaniye).ikinci meşrutiyet'in ilanına kadar çeşitli yerlerde sürgün hayatı yaşamıştır.daha sonra istanbul'a gelip,ittihatçıların koyu muhaliflerinden biri olarak siyasi arenada sivrilmiştir.hasan fehmi'nin başyazarı olduğu serbesti gazetesinin sahibidir.kendisine 31 mart vakasından sonra tekrar sürgün yolu gözükmüştür.1918'de geri dönüp radikal avam fırkası adında önemsiz bir siyasi parti kurmuş,koyu bir ingiliz yanlısı hüviyetinde mütareke istanbul'unda arz-ı endam etmiştir.1923'de yüzelliliklerden olduğu için tekrar sürgüne gitmiştir.1931 yılında suriye'de beş parasız şekilde ölmüştür."*⁶

"150'liklerin 97 numarası.

31 mart'taki payı nedeniyle 10 yıl sürgün yer.

dönünce radikal avam partisini kurar, kürt teali cemiyeti'nin yöneticilerinden biri olur.

mustafa kemal'in almanlardan rüşvet aldığı iddia eder. mustafa kemal'in harbiye nezaretine yazdığı dilekçenin sızması üzerine hakaret davası açar.

bu dava sürerken mustafa kemal samsun'a doğru yola çıkar, ki aklında her an davanın neticelenmesi nedeniyle tutuklanabileceği vardır.

9.9.1919 tarihinde binbaşı noel ile birlikte malatya da halkı ingilizlerin güdümüne sokma çalışmalarına başlar.

1920'de ankara bidayet mahkemesi mevlanzade rifat ve damet ferit'inde aralarında olduğu 28 kişiyi idama mahkum eder.

⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Mevlangezade_Rifat_Bey?utm_source=chatgpt.com Erişim 11.06.2025

⁶ <https://eksisozluk.com/mevlangezade-rifat--1408778> Erişim 11.06.2025

mustafa kemal nutuk'ta bu adamdan millet haini, millet ve vatan haini, vatan haini casus, ingiliz parasıyla kürtleri aldatan vatan haini, düşman parasıyla vatani parçalamak için vatansızlık hissiyle çalışan casus olarak bahseder.

(bkz: mütareke basını/#18305763)”⁷

”Lozan Antlaşması’ndan sonra adının 150’likler arasında yer alması nedeniyle Türkiye’yi terk etti. Suriye’ye yerleşti. 1927 yılında Krtçlerin Ermeniler’le birlikte kurduğu Hoybun Cemiyeti’nin kurucuları arasında yer aldı.

1930 yılında Suriye’nin Halep şehrinde öldü.”⁸

xxx

⁷ <https://eksisozluk.com/mevlanzade-rifat--1408778>

⁸ <https://www.biyografi.net/kisi-mevlanzade-rifat-1145/>

Arabac, Caner, (2004), "Eref Edib Fergan ve Sebilürread Üzerine", Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce @slâmc l k, C. 6, -letim Yay., -stanbul.

Gülbin Ayş Ateş, "Komplo Teorilerine Siyasal İdeoloji ve Politik Psikoloji Alanlarından Disiplinler arası Bir Bakış: Sebilürreşad Dergisi Örneği" (Ankara Üniversitesi, Doktora Tezi, 2023), 116, YÖK (800261)

Masonlukla ilgili her türlü bilgiyi, nesnel ve bilimsel yöntemle yapılmış araştırmalar sonunda belgelere dayanarak yazılmış kitap ve makalelerimde bulabilirsiniz. Mason Tarikatıyla ilgili fakirin ortaya koyduğu bilgi pınarı herkese açıktır, ücretsizdir. Tıklamanız ve incelemeye başlamanız yeterli:

<https://www.huoltasdelen.com/index.php/masontarikati>

<https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/mason-tarikati>

<https://www.huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/osmanli>

<https://www.huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/turkiye>

EK 1 SONER YALÇIN, MASON İSLAMCI LİDER - DİNCİ BASININ ARKASINDAKİ MASONLAR

"MASON İSLAMCI LİDER - DİNCİ BASININ ARKASINDAKİ MASONLAR

Sebilürreşad, "Müslümanların uyandırılması ve yüceltilmesi için" çıkarıldı.

Derginin adı konusunda Mısırlı Prens Abbas Halim Paşa bir teklifte bulundu: "Kur'an'dan bir sayfa açalım, ne isim çıkarsa oradan alalım."

Besmeleyle bir sayfa açtı: "İttebiuni ehdiküm Sebilürreşad." ayeti çıktı ve isim bulundu: Sebilürreşad.

Aralıklarla da olsa 1908'den 1965 yılına kadar yayımlanan dinci Sebilürreşad 'ın mali kaynağı Kavalalı Ailesi'ydi.

Osmanlı'nın son yıllarını okuduğunuzda karşınıza sık sık "Sadrazam Mısırlı Said Halim Paşa"; "Vezir Mısırlı Halim Paşa"; "Mısırlı Prens Abbas Halim Paşa" gibi "Mısırlı Paşalar" çıkar.

Ancak bu aile "Mısırlı" değildir!

Kavala ailesinin atası ünlü Osmanlı paşası Selanik/Kavalalı Mehmed Ali Paşa'ydı.

Aile Mısır'a hâkim olduktan sonra "Kavalalı" adını bırakıp "Mısırlı" adını kullanmaya başladı.

Sebilürreşad dergisinin isim babası ve finansörü Abbas Halim Paşa, Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın torunu; Abdulhalim'in oğluydu. (...)

Sanki dinci Sebilürreşad 'ın arkasında yoklar?

İslamcı Sebilürreşad 'ın yazarı Sadrazam Said Halim Paşa aynı zamanda Mason 'du! (İlhami Soysal, Türkiye'de ve Dünyada Masonlar, s 380)

İngiliz kaynaklara göre iki kardeş de masondu:

İngiltere'nin İstanbul Büyükelçisi Sir G. Lowtherin, İngiltere Dışişleri Bakanı Sir C. Harding'e gönderdiği "gizli" mahreçli raporlarda, İttihatçı-Yahudi ve Mason ilişkisini isim isim anlatmaktadır.

"Top Secret" damgalı bu raporda, "Mısırlı Farmason Prens Halim Belediye Başkanvekili oldu. (...) Mısırlı Prens Said Halim'den bahsedildi yukarıda. O, kardeşi Abbas Halim, Prens Aziz Hasan, Hidiv'e karşı duydukları şiddetli nefretten ötürü

İttihat ve Terakki ile çalışmış, mali bakımdan cemiyeti desteklemiştir. Selanik yoluyla başşehir yayılan Jön Türk farmasonluğunun Mısır masonluğu ile münasebeti Boğaz'daki yalısına çekilişi bu akıntılı politika neticesindedir" demektedir...(Prof. Eli Kidor, "Arabic Political Memories and Other Studies" Londra 1974; Aktaran, Gündüz Gazetesi, 19.5.1998)

Durun bitmedi. Ailece masondular! (...)

Sadrazam Said Halim Paşa, Sebilürreşad 'ta bakın neler yazdı:

"Müslüman milletlerin kurtuluşu ve saadeti onların tam olarak İslamlaşmalarındadır." (Aktaran Kara, cilt I s 114)

"Osmanlı siyasi birliği, Avrupa Hristiyan hükümetlerinde olduğu gibi milliyet esasına değil, İslam birliği ve kardeşliği esasına dayanmaktadır. (...) Kanun-u Esasi'mizi seçerken çok aldanmış olduğumuzu itiraf etmemiz lazım gelir" (ibid s 144-145)

Sadece Sebilürreşad desteklemediler.

Abbas Halim Paşa, Prof. Ömer Ferit Kam gibi "İslamcı düşünürleri" eğitim öğrenik için Avrupa'ya gönderdi. Mehmet Akif Ersoy'un Mısır'daki finansörüydü.

İlginçtir: Her taşın altında mason parmağı arama paranoyaklığı Sebilürreşad ile Türk basınına girdi.

Sebilürreşad hem masonlardan para aldı hem de her taşın altında mason aradı! (...)

MASON İSLAMCI LİDER

Dinci Sebilürreşad 'ın, kâğıdı ve parası nereden/kimlerden geldiğini ortada.

Bunu öğrendik...

Peki:

Bu derginin düşünce ideoloğu kimdi: Cemaleddin Efgani...

Said-i Nursi, Mehmet Akif, Eşref Edip, Şemsettin Günaltay, Said Halim Paşa gibi dergi yazarları en çok ondan etkilendi.

Cemaleddin ve öğrencisi Muhammed Abduh'un makaleleri Sebilürreşad 'ta sık sık yer aldı.

Ama nedense "Doğu'nun çırpınan Şahini" Efgani ve öğrencisinin gizli kimlikleri bu yayınlarında pek geçmedi...

Oysa...

Cemaleddin Efgani Mason'du!

Soner Yalçın"

EK 2 MASON MEHMET DEMİREL

Mehmet Demirel,

Baba: Kerim Demirel

✓ Masonluğu

HKEMBL Hürriyet L önceki Üstadı Muhterem ve Araştırma L Mimar Sinan L 2004-2008
Dönemleri Başkanı

EKSR Süprem Konsey, Yüksek Şûra, 33.° - 2018 Dönem, Büyük Şansölye Yardımcısı

HKEMBL Localarında Verdiği Konferanslardan

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH
Hürriyet	Aktan Okan, Cem Kum, Mehmet Demirel	Masonik İlkeler	06.12.1994
	Ersin Demirel	Dünyanın Çatısı Nepal	31.01.1995
Sevgi	Reştan Aras, Ömer Köker, Mustafa Demirci	Görevlerimiz	28.11.1994
Atlas	Musa Albukrek	İnsan İçgüdüleri	18.01.1995
Hürriyet	Mehmet Demirel	Mesleğimizin Yarını	12.05.1992
Sevgi	Dündar Erendağ	1965 Olayları	23.03.1992
	Sahir Erman	Giordano BRUNO	17.04.1992
	Gürkut Uysal, Cem Özgür	2000'li Yıllarda Nasıl Bir Dünya	
	Cenan Torunoğlu	Önder KÜÇÜKERMEN,	04.05.1992
HÜRRİYET	Levent Aksüt	Cam Piramit Antalya	05.10.1999
	Mehmet Demirel	İnisiyasyon	19.10.1999
	Necati Böke	Allegori, Sembol ve Hikmetler	02.11.1999
	Ferhan Dinçer	Salim Rıza'dan Nur-u Ziya'ya	16.11.1999
HÜRRİYET	Mehmet Demirel	Burada Bulunmamın Nedeni	18.02.2003
VEFA	Sinan Gürmen	Futurizm	09.01.2004
	Fadıl Altop	Felsefe ve Şiir	16.01.2004
	Süha Aksoy	1965 ve 1966 Olayları	30.01.2004
	Kaya Kerim Ekinci	Kal. D.'si Felsefesi Üzerine Düşünceler	13.02.2004
	Mehmet Demirel	Sonsuzluk	27.02.2004
	Ali Oktay Cever	Ezoterizm	26.03.2004
HÜRRİYET	T. Erk, M. Büyükerk, B. Pekkan	Masonluğun Temel İlkeleri	12.04.2005
	M. A. Kılıç, E. Yüce, G. Ertürk	Üstat Derecesi Sembolizması ve Avadanlık	26.04.2005
	Mehmet Demirel	Sonsuzluk	24.05.2005
	Bülent Uygur	İlluminati	07.06.2005

SEZGİ	Mehmet Demirel	Sonsuzluk ve Masonluk	04.10.2005
	Naci Tugay	Felsefi ve Masonik Yönü ile Ahlâk	18.10.2005
	Suat Özgül	Ahlâkta Bir Evrimleşmeden Söz Edebilir miyiz?	01.11.2005
	Süreyya Öney	Ahlâk, Bilimlerde Bir Rol Oynayabilir mi? Bilimin Ahlâkı Olur mu?	15.11.2005

007 HÜRRİYET	Mehmet Demirel	Masonik Davranış	12.01.2010
	Mert Kılıç	Heterodoks İnanç Akımları	09.02.2010
	İzak Morhayim	Görünenin Arkasındaki Anlam	23.02.2010
	Murat Karamanoğlu	Mitolojiden Kesitler: Âdem ve Havva Efsanesi	06.04.2010
	Cem Önce	Mitolojiden Kesitler: Havva ve Lilith	06.04.2010
	Şeref Özkan	Fenomenoloji	20.04.2010
	Selim Dalaman	Görsel Sanatlarda Perspektif ve Arkasındaki Felsefe	04.05.2010
	Ahmet Kutadgu	Öteki	18.05.2010
	Haluk Özçelik	Sorgulama ve Nedensellik	01.06.2010
	Korhan Ülger	Katharlar	15.06.2010

181 VATAN	Fahrettin Ocan	Türk Masonluk Tarihinden Notlar	24.02.2010
	Hasan Ataşoğlu, Turgut Tiftik, Ahmet Hikmet Turan	Kayıp Sembol	10.03.2010
	Zeki Alasya	4. BÜ. ÜS. Dr. Rıza Tevfik	24.03.2010
	Mehmet Demirel	Masonik Sohbet	21.04.2010
	Okan Işın	Hür M.'lukta M.'lik Bilgi Alış Verişine Neden Önem Verilmektedir?	05.05.2010
	Emrullah Taşındı	Bakmak ve Görmek	02.06.2010

KAYNAKÇA

- Anduze, E. (2012). *Osmanlı Türkiyesi'nde Masonluk, 1908-1924*. (C. Kapyalı, Çev.) İstanbul: Sokak Kedisi.
- Ayfer, M. Ö. (2008, 5. basım). *Ansiklopedik Mason Sözlüğü*. İstanbul: Pentagram.
- Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909. (2012). *Mimar Sinan Dergisi*.
- Böke, M. N. (1999). İzmir'de Güneş Muh. L.sı. *Tesviye*(38), 18-21.
- İşmen, İ. (Kasım 1994, sayı.14). Türkiye'de Masonluğun Kurulmasına Dair Bir Belge. *Tesviye Dergisi*, 23-28.
- Koloğlu, O. (2011). *İslam Âleminde Masonluk*. İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınları.
- Lâyıktez, C. (tarih yok). Barkai Locası. *Mimar Sinan Dergisi*(128), 9-29.
- Öcal, G. (2012). *Türk Masonluğu*. Ankara.
- Rizopoulos, A. C. (1991). *Sultan Murad V and Freemasonry - a political dream of the nineteenth century* (Cilt 104). Ars Quatur Coronatorum.
- Taşdelen, H. (2018). *Cevdet Haluk Hepkon ve Kırmızı Kedi*. Ankara: huoltasdelen.com // <https://huoltasdelen.com/index.php/component/content/article/93-mason/mtarikatiyazilarim/42-cevdet-haluk-hepkon-ve-kirmizi-kedi?Itemid=101>.
- Taşdelen, H. (2019). *Atatürk, Türkçü aydınlar ve mason yalanları*. 2024 tarihinde huoltasdelen.com: https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/turkiye/1923-35/kitaplar-23#TMT_23_Kitap_2 adresinden alındı
- Taşdelen, H. (2019, Şubat). Böl:1923-1935. H. Taşdelen içinde, *Mason Tarikatı ve Emperyalizm III - Türkiye C.'de Mason Tarikatı*,. Ankara: www.huoltasdelen.com.
- Taşdelen, H. (2019, Kasım 29). *Mason Tarihçi Ergun Aybars*. Mayıs 7, 2024 tarihinde huoltasdelen.com: <https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/universiteler/mason-akademisyenler#ErgunAybars> adresinden alındı
- Taşdelen, H. (2019). *Mason Tarikatı ve Emperyalizm*. 5 7, 2024 tarihinde huoltasdelen.com: <https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/mason-tarikati/kitaplar-mt> adresinden alındı
- Taşdelen, H. (2019). *Osmanlı 'da Mason Locaları*. Hürol Taşdelen: <https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/osmanli#OsmanliMasonLocala> ri adresinden alınmıştır

- Taşdelen, H. (2019). *TBMM,1961 –1980 Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosunda Mason Tartışmaları, Deniz’lerin İdam Kararı ve Masonlar*. 2024 tarihinde <https://huoltasdelen.com/index.php>:
https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/turkiye/1961-1990/makaleler-61#61_İdam adresinden alındı
- Taşdelen, H. (2019, Şubat). *TBMM,1961 –1980 Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosunda Mason Tartışmaları, Deniz’lerin İdam Kararı ve Masonlar*. 2024 tarihinde huoltasdelen.com:
https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/turkiye/1961-1990/makaleler-61#61_idam adresinden alındı
- Taşdelen, H. (2019, Aralık). *Türkiye 'de Mason Tarikatı, 1935 - 1947*. Temmuz 2024 tarihinde <https://huoltasdelen.com/>:
<https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/turkiye/1935-47/kitaplar-35> adresinden alındı
- Taşdelen, H. (2020, Haziran). *1948 –1949 İsmet İnönü Dönemi, Locaların Açılışı ve İzmir’de Kurulan İlk Loca, İzmir Locası*. <https://huoltasdelen.com/>:
<https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/turkiye/1948-49> adresinden alınmıştır
- Taşdelen, H. (2020 Nisan/2024 Mart). İlber Ortaylı; Tarikatları sever, ister Mason, ister İslami!
<https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/masonlar/dostlari#IlberOrtayli>
. <https://huoltasdelen.com>.
- Taşdelen, H. (2022, Haziran). *Boğaziçi Üniversitesi - II Örümcek Ağı - II Akademi*. Temmuz 2024 tarihinde <https://huoltasdelen.com>:
<https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/universiteler/bogazici-universitesi> adresinden alındı
- Taşdelen, H. (2022). <https://huoltasdelen.com/index.php/mason-ile-hakkinda/mason-tarikati-arastirma-makalelerim#MYC>. <https://huoltasdelen.com/>. adresinden alınmıştır
- Taşdelen, H. (2023). *Boğaziçi Üniversitesi - II Örümcek Ağı - I Kuşatma*. Ankara: huoltasdelen.com // <https://huoltasdelen.com/index.php/kitaplar/bogazici-universitesi-orumcek-agi> .
- Taşdelen, H. (2023). *Boğaziçi Üniversitesi - Örümcek Ağı*. Ankara: huoltasdelen.com // <https://huoltasdelen.com/index.php/kitaplar/bogazici-universitesi-orumcek-agi> .
- Taşdelen, H. (2023). *İhanet Çemberi Ortodoks Başepiskopos, Rum; Mason Locaları, Okulları ve Vakıfları*. Temmuz 2024 tarihinde <https://huoltasdelen.com>:

- <https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/turkiye/1991-gunumuz/makaleler-91#Rum> adresinden alındı
- Taşdelen, H. (2023). *Türkiye 'de Mason Locaları, 1960 sonrası*. Ankara: huoltasdelen.com // <https://huoltasdelen.com/index.php/kitaplar/turkiye-1960-gunumuz>.
- Taşdelen, H. (2023, Kasım). *Zafer Gürbüz Tez Eleştirisi* - <https://huoltasdelen.com/index.php/component/content/article/90-mason/yok/260-zafer-gurbuz-tez-elestirisi?Itemid=101>. Kasım 2023 tarihinde Hürol Taşdelen - <https://huoltasdelen.com/index.php>. adresinden alındı
- Taşdelen, H. (2024). *Mason Dergileri*. <https://www.huoltasdelen.com/:https://www.huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/turkiye/1991-gunumuz/kitaplar-91> adresinden alınmıştır
- Taşdelen, H. (tarih yok). *Mason Dergileri - Büyük Şark, Türk Mason, Şakul Gibi, Tesviye, Mimar Sinan, Mason, KMBL Dergileri....* Mart 2025 tarihinde <https://huoltasdelen.com/:https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/turkiye/1991-gunumuz/kitaplar-91#MasonDergileri> adresinden alındı
- Taşdelen, H. (tarih yok). *Türkiye 'de Mason Tarikatı, 1923 - 1935*. Ankara: <https://huoltasdelen.com/> sitesi.
- Tezcan, S. S. (1998). *İlk Türk Masonları ve Sultan Murat V*. İstanbul: Yenilik Basımevi - Mimar Sinan Yayınları, sayı 22.
- Tunaşar, S. (2003). *Dört Mason Sadrazam Dönemi (2)*. Ankara: Piramit Yayınları.